PRZEGLĄD PRASY Z. S. R. R. I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Dodatek do Nr. 197 (296) Codziennego Biuletynu Wydziału Prasowego M. S. Z.

Warszawa, piątek 28 grudnia 1928 r.

Z. S. R. R. A SPRAWY ZAGRANICZNE.

POLSKA A FRANCJA.

Izwiestja 21.XII w depeszy z Warszawy (Bratina) donoszą, że „urzędowa prasa polska" atakuje Brianda za jego stosunek do Niemiec. Ataki te świadczą o trudnej międzynarodowej sytuacji Polski, która odgrywa rolę „awangardy na Wschodzie" i znajduje się równocześnie w zależności od Francji. Politycy polscy grozili niejednokrotnie rewizją stosunku Polski do Francji, lecz groźby te nie wywierały nigdy na Francję żadnego wrażenia. Obecnie sytuacja pogorszyła się dla Polski znacznie, ponieważ po zawarciu angielsko-francuskiego porozumienia groźba zbliżenia Polski z Anglją utraciła wszelkie znaczenie.

NIEMCY A Z. S. R. R.

Rul 21.XII podaje, że w rokowaniach gospodarczych pomiędzy Niemcami a Z. S. R. R. nastąpiła przerwa, spowodowana przez okres świąteczny. Delegacja niemiecka opuściła Moskwę 20-go b. m. Dotychczas nie osiągnięto porozumienia w najważniejszej kwestji, którą stanowi określenie pojęcia „szpiegostwa gospodarczego" w Z. S. R. R.

Rul 23.XII, donosząc o sfinalizowaniu pierwszej części niemiecko - sowieckich rokowań gospodarczych, podaje, że podpisany przez niemiecką i sowiecką delegacje protokół obejmuje prócz szeregu kwestyj technicznych, dotyczących komunikacji, wymiany korespondencji pomiędzy ambasadą niemiecką w Moskwie a urzędami sowieckiemi i t. p., określenie sowieckiego pojęcia prawnego: „szpiegostwo gospodarcze". Delegacja sowiecka uznała, iż szpiegostwo gospodarcze polega wyłącznie na wywiadywaniu tajemnic handlowych lub przemysłowych z pomocą kradzieży lub przekupienia. Ze swej strony poruszyła delegacja sowiecka kwestję stosunku sądów niemieckich do sprawy wyprzedaży rosyjskich dzieł sztuki w Berlinie oraz kwestję stosunku rządu Rzeszy do akcji t. zw. rosyjskiego komitetu przemysłu niemieckiego. Delegacja niemiecka oświadczyła, iż sądy niemieckie korzystają z niezawisłości, która uniemożliwia ingerencję władz w poruszonej sprawie wyprzedaży dzieł sztuki, lecz że na przyszłość opracowana może być ustawa, która chronić będzie sowieckie mienia państwowe w Niemczech, oraz że rząd Rzeszy wpłynie na akcję t. zw. rosyjskiego komitetu, o ile akcja ta szkodzić będzie Z. S. R. R.

Izwiestja 21.XII donoszą w depeszy z Berlina, (Kajta), iż organizacja niemieckiego towarzystwa wierzycieli Rosji carskiej spoczywa w rękach zaufanej osoby bankierskiego domu Mendelsohna, byłego ministra skarbu Rzeszy Schiefera. Działacz ten rozpoczął swoją akcję przez ogłoszenie artykułu, w którym oświadczył, iż ZSRR niezadowolony jest z akcji banków niemieckich jak każdy dłużnik, któremu przypominają jego długi. Opinja niemiecka powinna wiedzieć, iż rzecz ma się wręcz odwrotnie. Rząd sowiecki nie jest spadkobiercą długów carskich. Rząd ten uroczyście anulował długi carskie i wszelkie przypomnienia na ten temat są mu zupełnie obojętne. Pismo podkreśla „charakterystyczną obawę" Schiefera przed nawiązaniem ściślejszych stosunków gospodarczych pomiędzy Stanami Zjednoczonemi Ameryki północnej a ZSRR.

ANGLJA A Z. S. R. R.

Izwiestja 21.XII, omawiając deklarację Chamberlaina w izbie gmin w sprawie sytuacji w Afganistanie oświadczają, iż deklaracja ta wzbudza poważny niepokój, ponieważ Anglja zamierza ponownie stosować względem Afganistanu politykę z czasów protektoratu brytyjskiego nad tym krajem. Opinja sowiecka będzie przeciwko temu stanowczo protestowała.

PAŃSTWA BAŁTYCKIE A ZSRR.

Izwiestja 21.XII, donosząc o deklaracji łotewskiego ministra wojny Ozolsa, który zaprzeczył istnieniu zaczepnych tendencyj polityki łotewskiej w stosunku do ZSRR, oświadczają, iż twierdzenie Ozolsa, iż armja łotewska przeznaczona jest wyłącznie dla obrony Łotwy przed ewentualną agresją, należy powitać, jako fakt dodatni. Łotwa nie może się podjąć agresji przeciwko swym sąsiadom, ponieważ siły jej są zbyt słabe. Lecz czynione były usiłowania wciągnięcia Łotwy do przeciwsowieckiego bloku państw pod pretekstem niebezpieczeństwa, które ma rzekomo grozić Łotwie ze strony ZSRR. Istnienie ścisłego kontaktu pomiędzy polskim a łotewskim sztabem ge-

…eralnym nie stanowi tajemnicy. Deklaracja Ozolsa, który należy do prawicowych kół społeczeństwa łotewskiego, świadczy, iż nawet te koła zaczynają rozumieć konieczność uregulowania swych stosunków ze wschodnim sąsiadem. Jest to tembardziej do podkreślenia, iż właśnie ministerstwo wojny na Łotwie prowadziło wrogą w stosunku do ZSRR politykę, której przykładem służyć może naganka prasy łotewskiej na sowieckiego attache wojskowego Sudakowa. Ozols słusznie podkreślił w swej deklaracji, iż sprawa attache wojskowych ZSRR i Łotwy w Rydze i Moskwie wymaga uregulowania.

STANY ZJEDNOCZONE A Z. S. R. R.

Izwiestja 21.XII ogłaszają wywiad z plenipotentem „Amtorgu" w ZSRR Polakowem. Omawiając stosunki handlowe Stanów Zjednoczonych z ZSRR, Polakow oświadczył, iż wartość obrotów handlowych Stanów Zjednoczonych z ZSRR wyniosła w 1927/28 roku 209,5 miljonów rubli złotych, czyli o 33 miljony rubli więcej, niż w ubiegłym roku gospodarczym. Przed wojną wartość rocznych obrotów handlowych pomiędzy Stanami a Rosją nie przewyższała 50 miljonów dolarów, po wojnie obroty te nie sięgały nigdy powyżej 102 miljonów dolarów, tak, że wynik ubiegłego roku gospodarczego stanowi swego rodzaju rekord w zakresie stosunków gospodarczych ZSRR z Ameryką.

STOSUNEK EMIGRACJI DO Z. S. R. R.

Rul 23.XII omawia stosunek emigracji do przeciwsowieckiego teroru. Notując potępienie, które doznał na łamach tygodnika „Socjalisticzeskij Wiestnik" ogłoszony przez tygodnik „Rossija i Sławianstwo" art. Kartaszewa, zawierajacy wezwanie do teroru, pismo podkreśla, iż po rewolucji nastąpiła zamiana ról: ci, którzy byli zwolennikami teroru politycznego przed rewolucją, obecnie występują gwałtownie przeciwko terorowi; ci, którzy teror potępiali, propagują go namiętnie jako metodę walki z ustrojem komunistycznym w Rosji. Ze swej strony pismo notuje wszystkie ujemne cechy teroru, jako metody walki, lecz twierdzi, iż zgładzenie Stalina przez terorystów mogłoby zaciążyć niezmiernie na dziejach rewolucji. Zdaniem pisma, protest socjalistów przeciwko terorowi podyktowany jest nie tyle troską o pokojową likwidację dyktatury komunistycznej w Rosji, ile stosunkiem do reprezentatów władzy sowieckiej, do których wbrew wszystkiemu socjaliści odczuwają pewną sympatję.

SPRAWY WEWNĘTRZNE.

ŻYCIE PARTYJNE.

Krasnaja Gazeta 11.XII donosi, że wśród robotników fabryki „Spartak" w Kazaniu wykryto tajną organizację trockistów, której członkowie rozpowszechniali literaturę opozycyjną. Przywódców grupy Solina, Hensatta i Sznejdera wykluczono z partji.

Krasnaja Gazeta 14.XII podaje, że C. K. K. partji dokonała zestawienia wyników kontroli kandydatów na członków partji w 29 organizacjach partyjnych. Kontroli poddano 29.278 kandydatów. Z tej liczby wykluczono z partji z powodów politycznych 4.444 osoby.

SPRAWY NARODOWOŚCIOWE.

Sierp 9.XII podaje, że ludność USRR liczy 29.019.747 osób, z których 23.218.860 stanowią Ukraińcy. Prócz Ukraińców zamieszkuje na Ukrainie 39 narodowości, z których najliczniej, bo w liczbie 2.677.160 osób reprezentowani są Rosjanie, zaś najmniej, bo 104 osoby, jest Koreańczyków. Polaków jest na Ukrainie sowieckiej 476.438 osób. Z tej liczby 79,5% mieszka na wsi, zaś 20,7% w miastach.

SPRAWY KOŚCIELNE.

Wozrożdenje 20.XII ogłasza pochodzący z kancelarji metropolity Eulogjusza komunikat o sytuacji cerkiewnej w Z. S. R. R. Komunikat utrzymany jest w tonie, przychylnym dla metropolity niżegorodzkiego Sergjusza. Według twierdzeń komunikatu, metropolita Kruticki Piotr znajduje się na zesłaniu w Tobolsku i miał za pośrednictwem pewnego biskupa przyłączyć się do deklaracji metrpolity Sergjusza o stosunku cerkwi do władzy sowieckiej. Wszyscy więzieni na wyspach Sołowieckich biskupi przyłączyć się mieli do punktu widzenia metropolity Sergjusza, z wyjątkiem trzech. 12-tu biskupów uzyskało możność powrotu z wysp Sołowieckich do swych djecezyj. Na stanowisko kierownika kancelarji synodu metropolity Sergjusza mianowano biskupa Pitiryma, który również znajdował się na zesłaniu na wyspach Sołowieckich. Komunikat zaprzecza, aby słynna deklaracja więzionych na wyspach Sołowieckich biskupów, zwrócona przeciwko cerkiewnej polityce władz sowieckich, odzwierciadlać miała poglądy tych biskupów i twierdzi, iż jest to twór nielicznej grupy dostojników cerkiewnych. Ludność Z. S. R. R. otaczać ma metropolitę Sergjusza czcią i szacunkiem. Na zesłaniu, prócz metropolity Piotra, pozostaje metrpolita kazański Cyryl. W Leningradzie obowiązki reprezentanta metropolity Sergjusza sprawuje metropolita Serafim, w Odesie—arcybiskup Anatol. Opozycja przeciwko metropolicie Sergjuszowi miała zupełnie osłabnąć. Metropolita Agafangieł, który stał na czele tej opozycji, miał przed zgonem uznać władzę metropolity Sergjusza. To samo miał poczynić arcybiskup uglicki Serafim, który przez pewien czas sprawował obowiązki głowy cerkwi rosyjskiej i potępił deklarację metropolity Sergjusza. Nieprzejednane stanowisko zachować mieli metropolita Józef i biskupi Dymitr i Sergjusz w Leningradzie, biskup Wiktor w Wiatce i biskup Aleksy w Woroneżu. „Żywa cierkiew" i „najwyższa rada cerkiewna" znajdują się na drodze ku likwidacji i metropolita Sergjusz zachowywać ma w stosunku do tych prądów surowe a potępiające stanowisko, które jest, zdaniem pisma, dowodem jego mocy i wpływów na życie cerkiewne w Z. S. R. R.

Zakł. Gr. Prac. Dr., S. z o. o., Nowy Świat 54, tel. 15-56 i 242-40. Drukowane na prawach rękopisu.